

Wyrok z dnia 22 października 1998 r.

III RN 68/98

Skierowanie kandydata zarejestrowanego w Związku Spółdzielni Mieszkaniowych do spółdzielni mieszkaniowej w celu przyjęcia go w poczet członków nie powoduje utraty statusu kandydata w rozumieniu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 1991 o zmianie niektórych warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego w latach 1991-1995 oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 103, poz. 446 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 22 października 1998 r. sprawy ze skargi Wiesława J. na decyzję Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 4 sierpnia 1997 r. [...] w przedmiocie odmowy wypłaty rekompensaty pieniężnej na cele mieszkaniowe, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 kwietnia 1998 r. [...]

- 1) u c h y l i ł zaskarżony wyrok,
- 2) u c h y l i ł zaskarżoną decyzję Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 4 sierpnia 1997 r.

U z a s a d n i e

Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast decyzją z dnia 4 sierpnia 1997 r. utrzymał w mocy decyzję Wojewody G. z dnia 16 czerwca 1997 r. odmawiającą przyznania Wiesławowi J. rekompensaty pieniężnej przeznaczonej na uzupełnienie wydatków poniesionych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.

Wiesław J. zaskarżył decyzję Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Sąd ten wyrokiem z dnia 9 kwietnia 1998 r. skargę oddalił, dzieląc ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonej decyzji i ocenę prawną. Według tych ustaleń Wiesław J. był wprawdzie kandydatem do spółdzielni mieszkaniowej, zarejestrowanym w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Mieszkaniowych w G., lecz w dniu 27 listopada 1989 r. został wykreślony z tego rejestru w związku z przeniesieniem go do Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej w G., w celu przyjęcia go w poczet członków Spółdzielni. Spółdzielnia ta nie prowadziła wówczas rejestru kandydatów. Dopiero po wejściu w życie ustawy z dnia 4 października 1991 r. o zmianie niektórych warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. Nr 103, poz. 446 ze zm.) założyła odpowiedni rejestr obejmujący osoby oczekujące na członkostwo, z zaznaczeniem wpisu do rejestru według daty skierowania z Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Mieszkaniowych. Tak sporządzony rejestr kandydacki dla Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej stanowił podstawę wystawiania zaświadczeń o wpisaniu do rejestru kandydatów w celu ubiegania się o rekompensatę pieniężną. Okoliczności te zdaniem składu orzekającego NSA, prowadziły do wniosku, że na dzień wejścia w życie ustawy o zmianie warunków inwestycji mieszkaniowych Wiesław J. nie był wpisany do rejestru kandydatów do spółdzielni mieszkaniowej i tym samym nie miał tytułu do ubiegania się o rekompensatę pieniężną na uzupełnienie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe.

Od powyższego wyroku wniósł rewizję nadzwyczajną Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, zarzucając rażące naruszenie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 7 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 4 października 1991 r., a także naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej związanego z rażącym naruszeniem art. 2, 7 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu do ponownego rozpoznania.

[...] Skarżący wniósł o uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej. Prokurator także wniósł o uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy uwzględnił rewizję nadzwyczajną uznając, że wszystkie jej zarzuty zostały wykazane w argumentacji przedstawionej w pisemnym uzasadnieniu.

Sąd Najwyższy podzielając stanowisko Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego za podstawę rozstrzygnięcia sprawy przyjął następującą ocenę prawną:

Według uchwały nr 11 Rady Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego z dnia 20 grudnia 1982 r. (Informacje i Komunikaty CZSBM z 1983 r. Nr 4, poz. 11) organizacje spółdzielcze już z dniem 1 stycznia 1983 r. zaprzestały rejestrowania kandydatów na członków spółdzielni. Po tej dacie - zgodnie z § 5 ust. 2 uchwały nr 3 Rady Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego z dnia 3 marca 1983 r. w sprawie zasad przyjmowania członków, przydziału i zamiany mieszkań w spółdzielniach mieszkaniowych (jednolity tekst: Informacje i Komunikaty CZSBM z 1988 r. Nr 5 - 6, poz. 24) za osoby ubiegające się o przyjęcie w poczet członków spółdzielni uznawani byli nie tylko kandydaci na członków zarejestrowani w spółdzielni lub w terytorialnej jednostce spółdzielczości mieszkaniowej na podstawie przepisów dotychczasowych, lecz także osoby pełnoletnie, które zgromadziły wymagane wkłady i w terminie podanym przez spółdzielnię złożyły wnioski o przyjęcie w poczet członków spółdzielni. Spółdzielnie te ostatnie osoby ujmowały w tzw. rejestrach pomocniczych. Brak jest usprawiedliwionej podstawy do różnicowania pozycji prawnej w zakresie nabycia prawa do rekompensaty wobec obu grup osób będących kandydatami do spółdzielni mieszkaniowej, niezależnie od sposobu ich rejestracji. Taką ocenę prawną wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 1996 r., III ARN 48/96 (OSNAPiUS 1997 nr 9, poz. 141). Jeżeli, zgodnie z art. 7 ust. 1 powołanej ustawy o zmianie warunków inwestycji mieszkaniowych, uzyskanie statusu zarejestrowanego kandydata do spółdzielni przed wejściem w życie tej ustawy, jest jednym z warunków stwarzających uprawnienie do ubiegania się o rekompensatę pieniężną na uzupełnienie wydatków poniesionych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, to nie jest istotne, czy jest to rejestr kandydatów w rozumieniu rejestru stosowanego do końca 1982 r., czy też rejestr pomocniczy, stosowany po zaprzestaniu z dniem 1 stycznia 1983 r. rejestracji kandydatów na członków spółdzielni. W konsekwencji tego, w zakresie rozpatrywanej sprawy należy przyjąć, że bez znaczenia jest, czy Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w G. prowadziła rejestr kandydatów na członków spółdzielni przed wejściem w życie ustawy o zmianie warunków inwestycji mieszkaniowych. Rejestr ten bowiem nie miał znaczenia konstytutywnego, lecz spełniał rolę pomocniczą, służącą między innymi do ustalenia, czy dana osoba miała w dniu wejścia w życie ustawy o zmianie warunków inwestycji mieszkaniowych status kandydata na członka spółdzielni. Wiesław J. spełniał takie

warunki. Ocena taka wbrew zaskarżonemu wyrokowi wynika z ustalonych okoliczności faktycznych. W szczególności z pisma Spółdzielczego Biura Mieszkaniowego Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Mieszkaniowych w G. z dnia 30 maja 1989 r. [...], skierowanego do Wiesława J., informującego o zakwalifikowaniu go do przyjęcia w poczet członków Spółdzielni Mieszkaniowej w G. wynika, że był on już wówczas kandydatem na członka spółdzielni mieszkaniowej. Także jego status był konsekwencją skierowania do tej Spółdzielni w porozumieniu z Wojewódzkim Związkiem Spółdzielni Mieszkaniowych w G. Oznaczało to zaakceptowanie przez Spółdzielnię kandydata w celu przyjęcia go w poczet swoich członków i przyjęcie do wiadomości jego stażu kandydackiego. Wiesław J. z mocy skierowania go przez Wojewódzki Związek Spółdzielni Mieszkaniowych w G. do Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej w G. znalazł się w tej Spółdzielni jako kandydat, celem dopełnienia dalszych czynności, które miały uczynić go członkiem Spółdzielni. Wbrew zasadniczej ocenie zaskarżonego wyroku, przeniesienie Wiesława J. przez Wojewódzki Związek Spółdzielni Mieszkaniowych w G. do Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej w G. celem przyjęcia go w tej Spółdzielni w poczet jej członków, nie może być oceniane jako stan rzeczy równoznaczny z utratą statusu kandydata na członka spółdzielni. Tego rodzaju „przeniesienie” kandydata do spółdzielni nie tylko byłoby całkowicie niezrozumiałe i zdecydowanie sprzeczne z wcześniejszymi czynnościami podejmowanymi w ramach instytucji zarejestrowanego kandydata na członka spółdzielni, lecz także byłoby formą pozbawienia słusznie nabytych praw, stanowiącą rażące naruszenie przepisów art. 2, 7 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (poprzednio art. 1, 3 i 61 Przepisów Konstytucyjnych utrzymanych w mocy przez art. 77 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. - Dz. U. Nr 84, poz. 426).

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie, oddalając skargę Wiesława J. na decyzję Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 4 sierpnia 1997 r. [...] w przedmiocie odmowy wypłaty rekompensaty pieniężnej uznał tę decyzję za zgodną z prawem, jedynie w konsekwencji błędnego zastosowania przepisów prawa materialnego. Zaskarżona decyzja oraz ocena prawna przyjęta w wyroku NSA pozostaje w sprzeczności z treścią wskazanych przepisów interpretowanych z uwzględnieniem zasad Konstytucji, w szczególności jej art. 2 (zasada sprawiedliwości społecznej, cechująca państwo prawne) i art. 7 (zasada równości wszystkich wobec prawa). Te naruszenia prawa stanowią także naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy uznał, że rewizja nadzwyczajna ma usprawiedliwione podstawy i orzekł stosownie do art. 393¹⁵ KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz. U. Nr 43, poz. 189 ze zm.).

=====